

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

12. mart - 18. mart 2016. godine

Bilten broj 12/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
O finansiranju i rasterivanju.....	3
Razdvajanje državne i partijske funkcije	4
Mediji	6
Srpska napredna stranka prikrila troškove izborne kampanje	6
Vladimir Vučinić: Zbog pritiska sam napustio sudstvo.....	10

Aktivnosti

Prošle nedelje prisustvovali smo u Fondu za otvoreno društvu sastanku udruženja koja će pratiti izbore i izbornu kampanju. TS će, kao što smo već najavili, pratiti rashode kampanje i nalaze monitoringa upoređiće sa podacima koje zvanično predaju učesnici na izborima. Pratićemo, takođe, i "funkcionersku kampanju".

Predstavnici TS bili su protekle nedelje i na konferenciji "Srbija i evropske integracije Zapadnog Balkana", koju je organizovao Austrijsko-francuski centar za zblizavanje u Evropi, sa partnerskim organizacijama.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) primilo je tokom proteklih sedam dana 40 poziva (0800 081 081) i mejlova (ts@transparentnost.org.rs) ili na drugi način ostvatriilo kontakte sa građanima. Rešili smo veoma brzo četiri slučaja koji se odnose na javne nabavke.

TS je svom internet sajtu objavila tri teksta, a na [Facebook stranici](#) sedam tekstova, komentara, linkova. Na [Tviteru](#) @TransparencySer, gde imamo više od 5.200 pratilaca, najviše pažnje je izazvao naš tweet o finansiranju izgradnje Beograda na vodi i "rasterivanju investitora i kupaca".

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom¹

O finansiranju i rasterivanju

15. mart 2016.

Svojevremeno su predstavnici beogradskih vlasti optuživali one koji postavljaju pitanja u vezi sa Beogradom na vodi da pokušavaju da rasteraju investitore, pa su tako pozivali i našu organizaciju da nađemo investitore koji će uložiti tri milijarde evra umesto što pitamo kakav se pravni posao zaključuje sa firmom iz UAE.

Investitora (jedinog) nismo oterali, ali se plašimo da bi način na koji preduzeće Beograd na vodi prodaje stanove mogao da rastera potencijalne kupce, što bi posledično značilo da neće biti ni investicije od 150 miliona, a kamoli 3 milijarde dolara.

[Insajder prenosi](#), a niko iz preduzeća Beograd na vodi nije demantovao da "ugovor o kupovini stana sa preduzećem Beograd na vodi d.o.o možete kao potencijalni kupac da vidite samo ako prethodno platite 1000 evra. Ukoliko vam se ne svide uslovi kupovine, ostajete bez uloženog novca".

A uslovi, kako dalje navodi ovaj portal, podrazumevaju sijaset razloga za obustavu izgradnje ili za probijanje rokova za izgradnju stanova (uključujući i Božije delo). Činjenica je, kao što i Insajder ukazuje, da je sadržaj ugovora pitanje odnosa između kupca i prodavca, ali projekat Beograd na vodi nije privatni projekat, već projekat koji je dobio status od nacionalnog značaja učešćem države Srbije. Pored toga,

¹ <http://goo.gl/PjRIEj>

umesto najavljene investicije iz UAE od tri milijarde evra, ispostavilo se da će firma Eagle Hills uložiti 150 miliona dolara i obezbediti kredit od 150 miliona dolara (koji će vratiti zajednička firma u kojoj je država vlasnik 32%) za izgradnju prve stambene zgrade i šoping mola, a da će ostatak novca za finansiranje Beograda na vodi stići od prodaje izgrađenih kvadrata. Od tog novca bi, valjda, trebalo da se finansira i izgradnja objekata javne namene jer, da podsetimo, investitor je besplatno dobio na korišćenje građevinsko zemljište vredno više od 30 milijardi dinara, a zauzvrat treba da izgradi objekte javne namene te vrednosti.

Tako je bar rečeno prilikom potpisivanja ugovora, a dokument koji sadrži plan investiranja nikada nije objavljen.

U svakom slučaju, nakon meseci sakrivanja ugovora, potom objavljivanja dela dokumenata (ugovora, ali ne i plana investiranja, niti dokumenta koji bi sadržavao detalje o izgradnji objekata javne namene), imamo novu epizodu "tajni i misterija" u vezi sa Beogradom na vodi:

kupac mora da plati da bi video ugovor. Možda se sa tih "sitnih 1.000 evra" dokazuje ozbiljnost kupca koji razmišlja o kupovini stana od 200.000 evra, ali.. da li biste bespovratno dali 100 dinara da probate cipele od 20.000 dinara? Sitno je, ali ne biste želeli da vas neko pravi budalom.

Razdvajanje državne i partijske funkcije

14. mart 2016.

Nastupi političara koji vrše državne funkcije, naročito kada se približe izbori, često su u funkciji partijskih interesa, a ne obavljanja državnog posla. Dugo vremena, za razgraničenje partijskog od državnog nisu postojala nikakva pravila. Onda je, 2010. u Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije (na naš predlog), ušla norma koja koliko – toliko postavlja granice. Prema toj odredbi (član 29) „funkcioner ne može da koristi javne resurse i skupove na kojima učestvuje i susrete koje ima u svojstvu funkcionera, za promociju političkih stranaka“, i „funkcioner je dužan da uvek nedvosmisleno predoči sagovornicima i javnosti da li iznosi stav organa u kojem vrši javnu funkciju ili stav političke stranke“. Monitoring promotivnih aktivnosti javnih funkcionera koji je Transparentnost – Srbija sprovodila 2012 i 2014 (a i sada će), pokazao je da je potrebno uvesti i dodatna pravila, jer se državna funkcija zloupotrebljava i namernim planiranjem popularnih aktivnosti u doba kampanje.

Agencija i mediji su više puta upozoravali na kršenje pravila iz člana 29. Zakona, i čini se da je to delovalo da javni funkcioneri izbegavaju da direktno prekrše zakonske norme. Za vikend se dogodio jedan slučaj povrede koji za sada nije izazvao reakcije. Direktor Vladine Kancelarije za Kosovo i Metohiju, Marko Đurić, koji je tom (i

samo tom) funkcijom potpisan, [u intervjuu za „Alo“](#), koji su preneli i mnogi drugi mediji, govorio je kako je Srbiji potrebno (radi zaštite interesa na KIM) da ima jaku vladu, „snažne političke predstavnike“. Nakon ovog dela, koji je verovatno nesporan sa stanovišta pravila o razdvajanju državnog od partijskog, slede, međutim, ocene političkih lidera. Čelnik stranke iz koje dolazi i Vladin direktor je ocenjen kao „vanserijski talenat za unutrašnju i međunarodnu politiku“, a predstavnici opozicionih partija, pa i partnera iz vladajuće koalicije sa rezervom ili negativno (uključujući i optužbe da su pustili iz zatvora zločince ili da ništa nisu uradili da spreče proglašenje nezavisnosti). Na to se nadovezuje direktna politička poruka – da će „na predstojećim izborima na Kosovu glastati svi koji imaju pravo glasa i koji su upisani u birački spisak“ (što je verovatno loše prepričana izjava ili preterivanje, jer na izborima nikada ne izlaze svi upisani birači) i „verovanje“ da će i tamo "SNS dobiti ubedljivu podršku".

Šta je u svemu ovome sporno? Marko Đurić je političar, prema dostupnim podacima, član predsedništva i glavnog odbora vladajuće SNS.

U tom kapacitetu on ima puno pravo da hvali svoju stranku i da iznosi kritike političkih protivnika. To se i očekuje da čelnici stranaka čine u doba kada treba da objasne biračima zbog čega treba da glasaju za njih i zbog čega ne treba da glasaju za „one druge“. S druge strane, kao državni funkcioner, direktor kancelarije za KiM, nema ovlašćenja da se bavi izborima (osim, možda, nekim pitanjima u vezi sa organizovanjem izbornog procesa na teritoriji Kosova i Metohije).

U slučajevima ove vrste često se događa da mediji snose deo krivice (potpišu samo državnu funkciju iako se pitanje odnosilo na partijsku stvar) ili da je teško razdvojiti državnog od partijskog u intervjuu koji se prenosi (pomešana pitanja). Međutim, u ovom slučaju za tako nešto nema mesta – ceo intervju (uključujući i očigledno partijske izjave) je [objavljen na zvaničnoj stranici Vladine Kancelarije za KiM](#).

Izbor komentara sa naše Facebook stranice:

[Nesha St Transparentnost Srbija](#) baš mi je drago što se i ovu temu istakli. Ponašanje naših političara je po meni jedno od ključnih uzroka svih problema našeg društva. Da ne ulazim sada u detalje uzroka ponašanja, počev od nasleđa, porodice, vaspitanja, škole, obrazovanja itd. Dakle, ne samo pred izbore, već i svakodnevno, u svakoj prilici. Toliko su loši političari da neumeju ni da odglume. Bar nekad. Opet, sadašnja garnitura vlasti je toliko sebično bahata da oni očigledno takvo ponašanje smatraju normalnim, očekivanim i potrebnim.

Uzgređ, ako se ne varam, pre neki dan kada je predsednik javno potpisivao datum izbora, imao je i kraći govor u kojem se između ostalog 'ponudio' SNS-u...nejasno mi je zašto baš njima, najjačoj partiji a ne nekoj manjoj i slabijoj partiji...pa zar je on predsednik samo SNS-u a za ostale građane ko još mari??

[Dusan Kuzmanovic](#) Ne može se nekome uskratiti pravo da izrazi svoje mišljenje o temi koja se tiče svakog biraca i građanina pa i njega i to zbog toga što vrsi javnu funkciju. Kakve veze on ima sa time što je na intervjuu upitan o mišljenju o nekome ili nekoj političkoj stranci i što mu je uz lično ime neko pripisao i javnu funkciju koju obavlja? Po toj logici bi i poster na fejsu autora n.n. lica koji sadrži političku izjavu i oznacjenje javne funkcije davaoca iste značilo da je to lice grubo povredilo zakon. Ko zeli da u izjavi prepozna necija "uverenja" "stavove" iako ih subjekt posmatranja nije izrazio može to uvek da ostvari jer ko misli da ume sa čita misli i namere veruje u sopstvenu magijsku moc. Njegov neodređen način ocene rada prethodnika govori o dosta i o njemu ipak ima pravo i na taj vid kritike rada. Neobično mi je i to da je on navodno odgovoran za dalju objavu i prenosenje svojih reci. Interesantno da sada bas ovo smatrate za toliko bitnu povredu zakona da je to mišljenje zaslužilo ovo mesto.

[Transparentnost Srbija](#) Ovde je sporno, kao što smo i naveli, to što nije postovana zakonska obaveza da se funkcioner izjasni da li govori kao predstavnik partije ili države. Deo govora je očigledno partijski. Sve i ako su novinari pogresili u potpisu, intervju nije smeo da se pojavi na državnom sajtu. Ovaj primer smo slučajno uocili pa je zato obradjen. Ako Vi imate jos neki koji je tako ocigledan, napisite.

Mediji²

Srpska napredna stranka prikrila troškove izborne kampanje

CINS (Milica Šarić i Vladimir Kostić), 17. mart 2016.

Hotel Srbija-Tis nalazi se u samom centru Zaječara, a popunjene kapacitete ima samo dva puta godišnje: za vreme Gitarijade i tokom proslave Nove godine. U 2013. godini još jedan događaj je privukao goste – spremajući teren za vanredne junske izbore, grad su preplavili stranački aktivisti.

Od 10. maja do kraja juna te godine za aktiviste Srpske napredne stranke (SNS) [plaćeno je 1.020 noćenja u ovom hotelu](#), što je koštalo 736 hiljada dinara, odnosno oko 700 dinara po noćenju. Prema dokumentaciji do koje su došli novinari Centra za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS), ceo iznos je plaćen gotovinom, a ne preko računa stranke.

U izveštaju o finansiranju kampanje koji je poslao Agenciji za borbu protiv korupcije, SNS je izostavio troškove boravka svojih aktivista u hotelu. Nisu prijavili ni da su pred izbore koristili usluge prevoznika Bortravel. Borislav Rajić, vlasnik Bortravela, u dopisu Agenciji za borbu protiv korupcije naveo je da mu do kraja septembra 2013. godine stranka nije isplatila tih 444 hiljade dinara.

Zakon o finansiranju političkih aktivnosti obavezuje stranke da prijave sve troškove kampanje, a prikrivanje prihoda može da bude i krivično delo za koje je zaprećena kazna zatvora do tri godine. Novac pribavljen na nelegalan način sud oduzima, a u slučaju osude za krivično delo stranka gubi pravo na jedan deo sredstava iz javnih izvora.

Nemanja Nenadić, programski direktor Transparentnosti Srbija, kaže da slučaj iz Zaječara predstavlja kršenje zakona, odnosno, da je za prekršajnu prijavu sigurno bilo materijala, a postoji mogućnost i krivične odgovornosti.

Ipak, do danas nije podnet zahtev za pokretanje ni prekršajnog ni krivičnog postupka protiv odgovornih lica.

² <http://transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/press-clipping>

U Agenciji za borbu protiv korupcije nisu želeli da komentarišu ovaj slučaj jer, kako kažu, na njemu još rade. Rok da pokrenu postupak je pet godina.

Dokumentacija Agencije pokazuje da su i kod drugih stranaka, osim SNS-a, u protekle četiri godine utvrdili nepravilnosti u finansiranju političkih aktivnosti.

Oni su tražili da neko potpiše

Za izbore u Zaječaru, na kojima je kasnije i pobedila, SNS je Agenciji za borbu protiv korupcije prijavila trošak od nešto manje od dva miliona dinara. Dokumentacija koju je CINS dobio od Agencije putem zahteva za pristup informacijama pokazuje da je SNS pokušala da prikrije više od milion dinara.

U periodu od maja do jula 2013. godine hotelu Srbija-Tis tri puta je uplaćivan novac, ukupno 736 hiljada dinara. Sve tri uplatnice su naslovljene na SNS, odnosno smeštaj njenih aktivista koji su u tom periodu boravili u hotelu.

[Jednu uplatu izvršio je Milinko Živković](#), sadašnji poslanik SNS-a u republičkom parlamentu. [Na drugoj se nalazi ime Velja Ognjenović](#). Gradonačelnik Zaječara zove se Velimir Ognjenović, a u to vreme je bio na listi SNS-a. [Na trećoj uplatnici, od 516 hiljada dinara](#), navedena je svrha uplate: „troškovi smeštaja od maja do juna 2013 - Srpska napredna stranka“.

Milinko Živković uplatio je 200 hiljada dinara, a u razgovoru sa novinarima CINS-a rekao je da je taj novac došao od aktivista, koji su za donaciju dobili potvrde, kao i da je i on sam učestvovao u tome.

„Aktivisti koji su bili, dvadeset ljudi je sakupilo novac, po 10 hiljada, i dali su kao pomoć za izbore dole (...) dao sam i ja“, kaže Živković i dodaje: „Oni su tražili neko da potpiše, mislio sam da nije nikakav problem“.

Međutim, u izveštaju o troškovima kampanje koji je SNS podnela Agenciji za borbu protiv korupcije, među donacijama fizičkih lica nema Živkovićevog imena, kao ni uplata od po 10 hiljada dinara od fizičkih lica. Isto tako, nigde nije naveden trošak smeštaja aktivista.

Na pitanje da li zna da je troškove trebalo da plati preko računa stranke, a ne u gotovini, Živković je bez daljeg obrazloženja rekao: „Zahtev je bio onog ko je bio tamo da mu se da tako i to je urađeno tako“.

Vlasnik hotela Toplica Mitrović kaže da je njemu važno da je račun plaćen, ne ko i kako ga je platio.

Velimir Ognjenović, gradonačelnik Zaječara, nije želeo da razgovara sa novinarima CINS-a, a nije odgovorio ni na pitanja poslata njegovom kabinetu elektronskom poštom.

Ni Saša Mirković, sada već bivši predsednik Skupštine Zaječara, a u to vreme vodeća ličnost zaječarskog SNS-a i kandidat za gradonačelnika, nije hteo da komentariše sporne uplate.

U intervjuu za CINS, predstavnici Agencije za borbu protiv korupcije su pojasnili da je Zakonom o finansiranju političkih aktivnosti predviđeno da krivično odgovara samo onaj za koga se dokaže da je

imao nameru da delo i izvrši. Nameru dokazuje tužilaštvo, a Agencija prilikom pokretanja postupka prilaže dokaze. Međutim, kako navode, tu imaju problem pošto nemaju istražna ovlašćenja.

Nemanja Nenadić kaže da Agencija treba tužilaštvu da prijavi slučajeve potencijalnog kršenja zakona, a da potom tužiocu ispituju da li je učinjeno krivično delo: „Ja isto ne znam da li bi tužilac podigao optužnicu, ali ima materijala za ispitivanje“.

Mali broj postupaka na sudu

U protekle četiri godine u Srbiji su dva puta organizovani parlamentarni izbori, jednom predsednički i više puta lokalni izbori. Tokom izbornih kampanja na svim nivoima stranke su prikivale troškove, pokazuju dokumentacija koju je Agencija dostavila CINS-u.

Agencija je u tom periodu otkrila 31 slučaj neprijavlivanja finansiranja političkih aktivnosti u kampanjama. Od 16 političkih subjekata (stranke, pokreti, grupe građana) kod kojih su utvrđene nepravilnosti, najviše slučajeva neprijavlivanja finansiranja zapaženo je tokom izbornih kampanja SNS-a (9) i Demokratske stranke (DS) – četiri.

Po tri puta finansiranje u izbornim kampanjama nisu prijavili Ujedinjeni regioni Srbije (URS) i Pokret Živim za Krajinu (Boška Ničića), a dva puta Socijalistička partija Srbije (SPS).

Jedan od slučajeva koje je Agencija otkrila dogodio se pred beogradske izbore 2012. godine. Među poznatijim aktivnostima koje su prethodile izborima bila je svakako aprilska poseta Rudolfa Đulijanija, bivšeg gradonačelnika Njujorka, koji je u Beograd došao na poziv SNS-a.

Aleksandar Vučić, tada kandidat za gradonačelnika Beograda, rekao je tom prilikom novinarima da SNS nije platio ni jedan dinar za dolazak Đulijanija. Međutim, iako Đulijaniju preko računa stranke nije plaćen put u Beograd, troškovi organizacije njegovog boravka jesu.

Firma Ruskin & Hunt je u ime SNS-a za vreme Đulijanijeve posete organizovala manifestaciju „Beograd na vodi“ (19. aprila), konferenciju za štampu u Medija centru i predavanje u Domu omladine (20. aprila), što su naplatili oko 283 hiljade dinara. [Ove događaje firma je navela u odgovoru](#) na upit Agencije o tome šta su radili za SNS u predizbornom periodu.

Ipak, [izostavili su informaciju da su plaćali i VIP salon koji je Đulijani koristio na aerodromu Nikola Tesla](#) prilikom dolaska i odlaska iz Beograda. Za ovo je plaćeno oko 105 hiljada dinara. SNS taj trošak nije

prijavila Agenciji, iako se [iz njihovog dopisa](#) aerodromu vidi da je upravo ova stranka tražila da im obezbede korišćenje VIP salona za Đulijanijevu posetu.

Demokratska stranka je u izveštaju o finansiranju kampanje 2012. godine prikazala veće troškove kupovine izbornog materijala od realnih, a naredne godine je prikrila troškove štampanja postera. Nakon izbora 2014. godine, DS je [izostavila jedno sponzorstvo](#) i [konvencije](#) u Obrenovcu i Subotici, zbog čega su protiv njih podneti zahtevi za pokretanje prekršajnih postupaka.

[Posle izbora u Subotici](#) i [Zaječaru](#), SPS nije prikazala troškove oglašavanja u lokalnim medijima.

Prema Zakonu o finansiranju političkih aktivnosti, ukoliko politička stranka za troškove izborne kampanje ne koristi račun posebno namenjen finansiranju kampanje, što podrazumeva i plaćanje gotovinom, učinjen je prekršaj za koji može da bude izrečena kazna od 200 hiljada do dva miliona dinara.

Agencija za borbu protiv korupcije je do danas podnela osam zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, dok tužilaštvu nije podneta nijedna krivična prijava.

„Kada bi se ukinuli limiti za koliko može da bude jedan prilog, opet ne bi stranke prijavljivale sve donatore. Ne verujem da bi ijedna stranka u Srbiji bila voljna da prijavi da je dobila od nekoga milion evra, ili sto hiljada evra, jer bi to jednostavno naškodilo njihovoj popularnosti kod birača“, kaže Nemanja Nenadić.

Slučaj Gorana Kneževića

Trenutak kada je javnost imala prilike da neposredno od političkih aktera sluša kako finansiranje izbora zaista funkcioniše, bio je sudski slučaj Gorana Kneževića. Knežević je uhapšen 2008. godine, kao gradonačelnik Zrenjanina, zbog navodnih zloupotreba sa građevinskim zemljištem.

U to vreme on je bio visoki funkcioner DS-a, a sada je potpredsednik SNS-a i jedan od kandidata na izbornoj listi za predstojeće vanredne izbore.

Prilikom pretresa jednog od sefova u Kneževićevom vlasništvu, policija je pronašla nešto više od 160 hiljada evra.

„Novac u sefu u Novom Sadu je od donacija i priloga prijatelja i simpatizera stranke“, rekao je Knežević na saslušanju u julu 2009. Tim novcem su se, kako kaže, „plaćale pojedine usluge, kupovali mobilni telefoni i kartice, dopune, novac u kešu za benzin, za bine, ozvučenje...“.

Sef je zakupio u martu 2007, a kaže da su donacije počele dve godine ranije.

U sudskim spisima, u koje je CINS imao uvid, piše da je na sudu svedočilo više članova Gradskog odbora DS-a u Zrenjaninu. Tako je Vojislav Koncul, tadašnji šef kancelarije Gradskog odbora, na pitanje Kneževića da li su navedeni troškovi u vreme izbora finansirani preko računa stranke, odgovorio da ne zna kako su plaćani, ali da preko računa stranke nisu.

Svedok Zoran Mitrović, jedan od donatora stranke, na suđenju je rekao da je u nekoliko navrata dao po 45 hiljada evra Kneževiću i da je to bilo za finansiranje stranke.

Knežević je primopredaju novca „na ruke“, umesto uplaćivanja na račun stranke, objasnio činjenicom da je zakonom ograničeno koliko novca jedna stranka sme da primi.

Uprkos priznanjima na sudu, potencijalno kršenje zakona nikada nije bilo predmet interesovanja suda i tužilaštva. Novac pronađen u sefu bio je namenjen funkcionisanju stranke i njenim izbornim aktivnostima, navodi se u presudi Višeg suda u Beogradu, ali se dodaje da „postojanje novca (...) nije predmet optuženja“.

Tužilaštvo za organizovani kriminal nije prihvatilo odbranu koju je Knežević izneo na sudu pa, kako kažu, finansiranje ove stranke nije bio predmet postupka.

„Tužilaštvo nije proveravalo zakonitost finansiranja političkih stranaka pa ni Demokratske stranke, pomenute u predmetu“, navodi se u odgovoru Tužilaštva CINS-u.

Knežević je krajem 2013. godine pravosnažno oslobođen u ovom postupku, a sav novac mu je vraćen.

foto: Fejsbuk, stranica SNS Zaječar i stranica SNS-a,

https://www.cins.rs/srpski/research_stories/article/srpska-napredna-stranka-prikrila-troskove-izborne-kampanje

Tekst na sajtu CINS-a: https://www.cins.rs/srpski/research_stories/article/srpska-napredna-stranka-prikrila-troskove-izborne-kampanje

Vladimir Vučinić: Zbog pritisaka sam napustio sudstvo

Krik (Bojana Pavlović, Stevan Dojčinović), 14. mart 2016.

Sudija Vladimir Vučinić, za koga mnoge kolege kažu da je jedan od najvećih profesionalaca, ubuduće će se u sudnici pojavljivati kao branilac optuženih.

Vučinić je sudio u nekim od najznačajnijih slučajeva organizovanog kriminala u zemlji. Bio je deo veća koje je [osudio Darka Šarića](#) na maksimalnu kaznu, takozvanu „drumsku mafiju“ osudio je na 131 godinu zatvora, a privedo je kraju i suđenje Miloradu Ulemeku Legiji i pripadnicima JSO-a zbog oružane pobune. Nakon jedne svoje odluke Vučinić se, međutim, zamerio predstavnicima vlasti. Vratio je pasoš biznismenu Miroslavu Miškoviću koji je najveći „trofej“ vlade Aleksandra Vučića u borbi protiv korupcije.

Odmah su počeli pritisci na njega, smena sa mesta predsednika Specijalnog suda, medijski napadi, javne prozivke i disciplinski postupak. Slučaj Mišković spojen je sa drugim predmetom i dat drugom sudiji.

Nakon pritisaka koje je trpeo dve godine, Vučinić je na sopstveni zahtev razrešen sa sudijske funkcije i podneo je zahtev da pristupi advokatskoj komori. U intervjuu za Mrežu za istraživanje kriminala i korupcije – KRIK prvi put u javnosti govori o odluci koja mu je promenila karijeru, pritiscima kojima je bio izložen, o ostvarenim pretnjama da će biti premešten iz Specijalnog suda i odluci da posle dvadeset godina napusti sud.

Problemi su počeli, kaže Vučinić, kada je dobio poziv od predsednika suda Aleksandra Stepanovića, tri dana pošto je doneo odluku da Miškoviću privremeno vrati pasoš. Pozvao ga je u subotu 7. decembra 2013. uveče, zahtevajući da hitno dođe u Palatu pravde.

„Došao sam u Palatu, svuda su bila pogašena svetla osim u predsednikovom kabinetu. On je sedeo u svojoj kancelariji. Čovek koji je uvek bio srdačan prema meni, sada je imao hladan izraz lica kakav dotad nisam video. Zvučao je uznemiren i ljut. Pitao me je 'Da li se tako borimo protiv korupcije?'. Tad mi je saopštio da zbog odluke koju sam doneo više nisam predsednik odeljenja, kao i da nije očekivao da ću takvu odluku doneti, da je on to saznao od drugih, a ne od mene. Rekao mi je da će razmisliti da me vrati da sudim u Palati pravde (odakle je Vučinić došao u Specijalni sud) i da je jedina šansa za mene da ostanem to da u ponedeljak dođem što ranije na posao i opozovem odluku o vraćanju pasoša. Rekao sam da kao sudija ostajem pri svojoj odluci. Tu smo se razišli. Da sam tada popustio, verovatno bi još veći pritisak bio na mene prilikom donošenja presude.“

Ubrzo je smenjen sa mesta predsednika Posebnog odeljenja Višeg suda pod izgovorom da mu je istekao mandat. [Protiv Stepanovića je podneo pritužbu zbog pritisaka na njegov rad.](#)

„Verujem da nije smelo da se dogodi da na bilo koji način razgovaramo o mojoj konkretnoj odluci. Svaki uticaj na sudiju je nedozvoljen. A kako nije uticaj ako vam neko kaže da bi za Vas bilo najbolje da opozovete odluku? Zatim i da je jedina šansa da ostanem u 'specijali' (Posebnom odeljenju Višeg suda) da opozovem odluku.“

[Pritužba je, međutim, odbijena.](#) Visoki savet sudstva, u kojem sedi i ministar Nikola Selaković, odlučio je da predsednik suda Stepanović na Vučinića nije vršio pritisak.

„Smatrali su da je legitimno pravo predsednika suda da odluči da li ću ja biti predsednik posebnog odeljenja, kao i da nije bila pretnja kada mi je rekao da će me vratiti u Palatu pravde. To je po njima normalan razgovor, da predsednik suda zove sudiju da ga pita – 'Šta si uradio, zašto si to uradio, nećeš više biti to i to'. Možda tako treba da se ponašaju svi predsednici sudova prema svakom sudiji u svakom sudu. Možda je to model ponašanja koji se traži danas. A ja sam nešto prespavao u međuvremenu.“

Tada su počele i sabotaze, a neke su mogle da ugroze i bezbednost sudije koji je sudio najvećim kriminalcima u Srbiji.

„Promenili su mi kabinet, zatim i službeno vozilo nakon događaja sa predsednikom suda. To se dogodilo dok sam bio na godišnjem odmoru. Umesto sigurnog vozila, dobio sam manje koje je mogao i bicikl da prevrne. Ostao sam i bez saradnika u trenutku kada je trebalo da napišem obrazloženje dve komplikovane presude.“

Posle razgovora sa Stepanovićem počeli su i medijski napadi. Na naslovnoj strani provladinog tabloida „Informer“ Vučinićeva odluka nazvana je neviđenim skandalom, a on označen kao iskorumpirani sudija. U tekstu naslovljenom „Para stvarno vrti gde burgija neće“ optužen je da je Miškoviću pasoš vratio „tajno“ i na „gerilski“ način, mimo procedura.

„Tabloid je postavio ista pitanja koja me je pitao i predsednik suda. U stvari, to su više bile konstatacije da sam radio nezakonito i neobičajeno. Doneo sam odluku u korist nekog ko nije popularan i onda sam postao njegov saradnik i 'Miškovićev sudija'. Ja sam uvek bio samo sudija ove države.“

Pisanje tabloida nanelo je, kaže, nenadoknadivu štetu njegovoj porodici.

„Možete misliti kako je kada se nešto tako javno govori o čoveku koji je suprug i otac. Na jednoj stazi dok sam se rekreirao, čovek koji je vozio bicikl mi se obratio – rekao je da zna moje ime i pitao me koliko sam novca uzeo.“

Da se napadi neće zaustaviti shvatio je kada se „Politika“ pridružila tabloidu „Informer“ i objavila da tužilac za organizovani kriminal nije bio obavešten o odluci da vrati pasoš. Na ovaj način sugerisano je da je prekršena procedura, iako po zakonu sudija nije dužan da o svojoj odluci obavesti tužioca.

„Shvatio sam da se to ne zaustavlja, da lavina ide ka meni i da je došao momenat kada sam ja po zakonu dužan da branim ugled suda, ne svoj ugled, već funkcije koju obavljam – ako ga već drugi ne brane. Nisam ni mogao da očekujem zbog datih okolnosti da bi bilo ko drugi dao takav demanti. Pozvao sam novinarku 'Politike' i rekao da tužilac po zakonu nije ni trebalo da bude obavešten.“

Tu izjavu „Politici“ kao da je jedva dočekaio predsednik Višeg suda Stepanović i odmah je protiv Vučinića pokrenuo disciplinski postupak – jer je u javnosti komentarisao suđenje u toku.

„Sudija u Srbiji je rekao da je postupio po zakonu! To je nanelo toliko štete pravosuđu i ugledu pravosuđa da bi verovatno bilo bolje da to nisam rekao! Još nekoliko mojih izjava našlo se u toj prijavi. Novinar me je pozvao i pitao 'Da li je istina da niste pustili Miškovića u Rim?' (drugi slučaj kada mu nije odobrio putovanje). Rekao sam 'Tačno je, imate dobru informaciju i ne želim da komentarišem'. I ta izjava se našla u prijavi.“

Odluku o vraćanju pasoša javno je kritikovao čak i ministar pravde Nikola Selaković. Zbog ovog istupa u javnosti, Vučinić je tražio da ministar bude izuzet iz Visokog saveta sudstva koji je odlučivao u disciplinskom postupku protiv njega.

„Ja sam odgovarao zato što sam komentarisao svoju odluku, a neko drugi može, čak i sa pozicije ministra, da komentariše moju odluku – to je njemu dozvoljeno. Možda je i dozvoljeno po nekim aršinima, ali stvara sumnju da će ministar biti pristrastan. Na moje iznenađenje, ministra su izuzeli iz postupka.“

Predsednik suda je u svojoj prijavi tražio da Vučinića proglase odgovornim za težak prekršaj i da se razreši sa funkcije jer je za medije komentarisao svoju odluku. Tročlana komisija Visokog saveta sudstva odlučila je da Vučinić nije počinio prekršaj, ali se na tu odluku žalio disciplinski tužilac. [Na kraju je Visoki savet sudstva rešio da je Vučinić počinio lakši disciplinski prekršaj i izrečena mu je javna opomena](#). Vučinić se žalio Upravnom sudu na ovu odluku i čeka epilog.

„Ako oni odgovore negativno, postoji Ustavni sud, pa Sud za ljudska prava u Strazburu. [Zaštitnik građana se u jednom izveštaju osvrnuo na moj slučaj](#), kao i Savet za borbu protiv korupcije. OEBS je ispratio taj događaj, kao i [američki Stejt department u zvaničnom izveštaju](#) – samo to da nabrojimo. Ne možemo da kažemo da postupak protiv mene nije bio sporan. Tokom te dve godine sam imao i podršku kolega. Govorili su mi 'Dobro si uradio'“

Ključna odluka

Za odluku koja se pokazala presudnom u njegovoj karijeri kaže da je bila zakonita, racionalna i doneta u opštem interesu.

„Mišković je duže vreme bio u pritvoru. Na stolu sam imao odluku Ustavnog suda da je prekomerno u pritvoru. Postojala je pretpostavka nevinosti – svako je nevin dok se ne dokaže krivica – i danas, dve godine kasnije, ne postoji osuđujuća presuda u tom slučaju. Da je Miškoviću izmaklo zaključenje ugovora i poslovna dobit jer je bio u pritvoru, a tužilac ne dokaže krivicu – ko to treba da nadoknadi? Država. Postojala je garancija od 12 miliona evra jemstva koju sam ja potpisao, ne znam da li je iko potpisao na više. U tom slučaju nisam video nijedan razlog da kažem 'ne' vraćanju pasoša. Ako vi donesete odluku o pritvoru i jemstvu i zakon vam daje mogućnost da to privremeno suspendujete, ja ne vidim šta je tu bilo sporno i neuobičajeno.“

Ironija je da je Vučinić, pre nego što je Miškoviću vratio pasoš, uhapšenom biznismenu odredio jemstvo od 12 miliona evra u kešu – što je bilo najveće jemstvo od kada postoji Specijalni sud. On kaže da je iznos obezbeđivao da Mišković neće pobeći.

„Ja sam odlučio o visini jemstva. Država tereti celu grupu za ugrubo 35 miliona evra. Odlučio sam da je trećina te sume dovoljna garancija. Da sam imao grupu koja se teretila za tri miliona, ja bih tražio milion. Tražio sam da jemstvo bude isplaćeno u kešu jer sam smatrao da je to jača garancija. Kada nekog ko se bavi biznisom obavežete na keš, to je njemu motiv da se taj postupak što pre okonča i ukoliko se odaziva na pozive suda, nevezano da li će biti osuđen ili ne, njemu bi to bilo vraćeno i on to može ponovo da stavi u promet. Eto, on je otputovao i vratio se iz inostranstva, nikakvih štetnih posledica tu nije bilo. Jedina štetna posledica bila je po mene.“

Početak 2016. Vučiniću se završila karijera u Specijalnom sudu. Posle 10 godina suđenja organizovanim kriminalnim grupama, raspoređen je nazad u Palatu pravde jer mu je, po obrazloženju suda, istekao mandat.

„Ne mogu da znam šta je pravi razlog premeštanja, mogu da nagađam. Kažu da mi je mandat istekao i da je to glavni razlog. Znam da postoje sudije, neću ih imenovati jer nije kolegijalno, kojima je mandat istekao isto kad i meni, ali njima je produžen. Šta je bio razlog da meni ne bude? Neki drugi razlog postoji.“

Povratak iz Specijalnog suda u Palatu pravde vidi kao nesvakidašnji.

„Uobičajen je put kad sudija posle određenog broja godina, karijere i potvrđivanja, iz Specijalnog suda ide ili u Apelacioni ili Kasacioni sud. Od osnivanja 2003. godine više od 50 sudija prošlo je kroz to odeljenje – i kad imate sudije koje idu nekim neuobičajenim putem, nazad u Palatu pravde, a svi ostali idu uobičajeno, onda se postavlja pitanje zašto je tako.“

Premeštaj je samo ubrzao odluku da napusti sudsku poziciju.

„Imam veliki otpor prema tome što se dešavalo jer nijedna sudska odluka ne sme i ne može da na taj način determiniše nečiji profesionalni put koji je trajao čitavo punoletstvo. Bio je to dug prema mojoj karijeri. Bio sam dužan da kažem ne. Ja ću sad sam da izađem iz ove priče, ne mogu da ih na taj način pustim da me istisnu, da me oteraju, jer nisam ništa loše uradio, niti nezakonito. Borio sam se do kraja i kad sam video da sam dobio javnu opomenu mislio sam da je to pravi momenat da izađem pod svojim uslovima.“

Vučinić od sutra, 15. marta, više nije sudija i čeka odluku o prijemu u advokatsku komoru.

„Motivacija da postanem advokat je ta da odem u delatnost koja je više nezavisna, a najbližnja onome što sam dosad radio. Profesionalni aspekt će i sad dominirati. Ali oni kojima sam sudio me, po zakonu, ne mogu angažovati u istim postupcima.“

Ceo intervju na sajtu Krika: <https://www.krik.rs/vladimir-vucinic-zbog-pritisaka-sam-napustio-sudstvo/>

